

частини свого життя. Саме тут закладаються особистісні основи дитини, її знання, моральні якості, переконання, ставлення до світу.

Література

1. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.
2. Кузьмінський, А. І. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навчальний посібник для вузів / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання, 2006. – 311 с.
3. Маматов О.В. Сім'я як найважливіший інститут соціалізації [Текст] / О.В. Маматов // Молодий вчений. – 2014. – № 6. – С. 865-867
4. Миколаєва Є.І. Психологія сім'ї: Підручник для вузів. Стандарт третього покоління. – СПб.: Пітер, 2013. – 336 с.

Берг О.І. студ. гр. МГЗПТ-20
Науковий керівник канд. психол.
наук, доц. Колодяжна А.В.
Київський національний
університет технологій та дизайну

МОТИВАЦІЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Проблема мотивації і мотивів поведінки та діяльності – одна з основних в психології та педагогіці. Однак, на сьогоднішній день, фахівцями так і не вироблено єдиної позиції, щодо сутності мотиву і мотивації як спонукальної сили, що запускає ту чи іншу поведінку людини. Вирішення питання про сутність мотиву як спонукальної активності людини можливо лише при об'єднанні існуючих поглядів в єдиній і несуперечній концепції [2]. В останні роки все більш чітко виокремлюється думка про те, що детермінація поведінки і діяльності обумовлюється не просто розрізненими чинниками, а їх сукупністю, кожен з яких виконує в цілісному процесі детермінації свої певні функції. Таким чином, мотивацію правомірно розглядати як складне інтегральне (системне) психологічне утворення.

Мотивація в психолого-педагогічних джерелах розглядається як процес психічної регуляції конкретної діяльності (М.Ш. Магомед-Еміне), як процес дії мотиву, як механізм, що визначає виникнення, напрямок і способи здійснення конкретних форм діяльності (І. Джідар'ян), як сукупна система процесів, що відповідають за спонукування і діяльність (В.К. Вілюнас). Одні дослідники визначають мотивацію як конструкт, який використовується для пояснення причин поведінки людей (того, чому вони поводяться так, а не інакше), його спрямованості і механізмів здійснення, інші – як спонукування, що викликає активність організму, і визначає її спрямованість, третя група дослідників – як сукупність стійких мотивів, що мають певну ієрархію і виражають спрямованість особистості [1].

Всі визначення мотивації можна згрупувати в рамках двох напрямків. Перший розглядає мотивацію зі структурних позицій, як сукупність факторів або мотивів. Наприклад, згідно зі схемою В.Д. Шадрикова [3], мотивація обумовлена потребами, цілями особистості, рівнем домагань, ідеалами, умовами діяльності, світоглядом, переконаннями, спрямованістю особистості. З урахуванням цих чинників відбувається прийняття рішення, формуються наміри. Мотиваційна сфера розуміється Л.І. Божович як основна частина особистості, до якої стягуються і такі її властивості, як спрямованість, ціннісні орієнтації, установки, соціальні очікування, домагання та інші соціально-психологічні характеристики. Ціннісні орієнтації, будучи одним з центральних особистісних утворень, виражають свідоме ставлення людини до соціальної дійсності і в цій своїй якості визначають мотивацію поведінки, наприклад, студента, справляють істотний вплив на всі сторони його діяльності (М. Рокіч, В.А. Ядов). Б. Ананьєв переконаний, що мотиваційні утворення включають в себе як індивідуальні, так і особистісні характеристики, починаючи від органічних потреб до ціннісних орієнтацій [4].

Другий напрямок розглядає мотивацію не як статичне, а як динамічне утворення, як процес. Погляди на сутність і походження мотивації людини протягом усього часу дослідження цієї проблеми неодноразово змінювалися. До теперішнього часу так і не склалося несуперечливої і загально визнаної теорії мотивації особистості і, відповідно, системи основних її понять. У другій половині ХХ століття усталені теорії мотивації (так звані теорії потреб, наприклад, теорія потреб А. Маслоу) були доповнені низкою спеціальних мотиваційних концепцій, представлених в працях Х.Хекхаузена, Г.Келлі, Дж. Роттера. Перераховані концепції об'єднані в дві групи, а саме: теорія соціальних потреб і гуманістична теорія К. Роджерса, тоді як більш поширені назви цих груп «змістовні теорії» і «процесуальні теорії» [4].

Змістові теорії мотивації пояснюють поведінку людини мотивами, основою яких є ті чи інші потреби людини. Процесуальні мотиваційні теорії, які є більш сучасними, встановлюють той чи інший набір факторів, що взаємодіють між собою в психологічному процесі формування мотивів поведінки. У процесуальних теоріях аналізується те, як людина розподіляє зусилля, щоб досягти різних цілей, і як вона обирає конкретний вид поведінки. До складу групи мотиваційних теорій змістовного характеру зазвичай включають теорії А. Маслоу, Д. Мак-Клеланда, двухфакторную модель Ф. Герцберга. Процесуальна теорія в значній мірі пов'язана з розробками Курта Левіна, концепцією В.Врума та моделлю Портера – Лоулера [1, 5].

Все це дозволяє визначати мотивацію не тільки як складну, багаторівневу неоднорідну систему, що включає в себе потреби, мотиви, інтереси, ідеали, прагнення, установки, емоції, норми, цінності, але й говорити про полімотивовану діяльність і про домінуючі мотиви в структурі мотивів.

Література

1. Гордеева Т.О. Мотивация достижения: теории, исследования, проблемы // Современная психология мотивации / Под ред. Д.А. Леонтьева. – М.: Смысл, 2002. – С.47-102
2. Кириченко Р.В., Колодяжна А.В. Психологічне дослідження навчально професійної мотивації майбутніх педагогів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, Випуск 13(58)' 2021, 48–59. DOI: 10.31392/NPU-ps.series12.2021.13(58).05
3. Шадриков В.Д. Проблемы системогенеза профессиональной деятельности. – М.: Наука, 1982. – 186 с.
3. Швеньк Е.В. История развития проблемы мотивации // История отечественной и мировой психологической мысли: Постигая прошлое, понимать настоящее, предвидеть будущее: Материалы международной конференции по истории психологии «IV Московские встречи», 26-29 июля 2006 г. / Отв. ред. А.Л. Журавлев, В.А. Кольцова, Ю.Н. Олейник. – М.: Издательство «Институт психологии РАН», 2006. – С. 356-360.
4. McClelland D.C., Atkinson J.W., Clark R.A., Lowell E.L. The Achievement Motive. – New York, 1953.

Романенко І.Д. студ. гр. МгПТ-20
Науковий керівник канд. психол. наук,
доц. Колодяжна А.В.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

У новій концепції вищої освіти акцент зміщений з вузькопрофільного підходу до підготовки майбутнього фахівця на оволодіння їм спеціальним набором компетенцій, необхідних для успішної реалізації в майбутній професійній діяльності.

Професійний імідж можна визначити як усвідомлений прояв людиною «зовнішніх» особливостей професії. Правильно і вчасно сформований імідж майбутнього фахівця стає символом професії і допомагає йому досягти успіху.

У сучасному світі імідж знаходиться в ряду таких понять як «авторитет», «популярність», «престиж», «репутація», «рейтинг» тощо. Слово «імідж» походить від латинського слова *imago* – образ, яке пов'язане з іншою лексемою - *imitari*, тобто імітувати. І саме поняття «імідж» вченими розглядається з різних точок зору. Психологічні аспекти формування іміджу були розглянуті в роботах вітчизняних (К. Атаманська, О. Боровенко, Т. Вахрушева, О. Горовенко, Н. Гузій, Л. Кайдалова, А. Калюжний, А. Ковальчук, А. Коханенко, В. Маценко, Н. Олійник, Є. Перелигіна, О. Писарчук, О. Плахотнік, В. Шепель, Н. Щокіна) та